

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szerkeszti és anyagi tekintetben illető mindennemű postai költésért, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő. ☒ ☒

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKO ISTVÁN

Rákoskeresztúri lelkész.

FŐMUNKATÁRSÁK:

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PAL
 ágfalvi esperes-lelkész. kiskéri lelkész. oinkotai lelkész.
 DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS
 szatmári lelkész. eperjesi főgym. igazgató

Megjelenik hetenként egy iven

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára:

Egész oldal 40 f
 megevezes szerint Allandó iratásért

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **Haladunk?** Szent-Ivány József (gömöri.) – **Jubileum előtt.** – **A horonázási hitlevél és a protestantizmus.** Dr. Polner Ödön. – **Irodalom.** – **Belélet** – **Pályázatok és hirdetések.**

Haladunk?

Ezt a kérdőjeles címet írta Báró Solyossy Lajos az Őrálló ez évi 1. számában megjelent cikke elé, hogy abban legutóbbi egyetemes közgyűlésünknek a theologiai facultás ügyében hozott határozatát a kisebbségben maradtak nézőpontjából bírálja.

Véleményem szerint a tisztelt cikkirő nem jár helyes nyomokon, a mikor hátsó gondolatok és ezekből folyó sérelmi szempontoknak tulajdonítja a nagylelkűen és titokzatosan felajánlott theologiai facultás el nem fogadását. Nem tételezhető fel, hogy ily nagy jelentőségű kérdésben, mely minden véleményadásra jogosult egyéniségtől megköveteli az alapos tanulmányozást, a kérdésben való elmélyedést, bárki is lényegtelen érzelmi momentumok hatása alatt nyilatkozna. Magam részéről a legtisztább lelkiismerettel állítom, hogy a kérdésben sohasem vezetett, a talán megbocsátható és bizonyos viszonyok között teljesen jogos lokalpatriotizmus sem, egyedül az a megfontolt meggyőződés, hogy a facultásnak a tervezett módon való felállítása ellenkezik a törvényben világosan kifejezésre jutó feltétlen egyenlőség elvi álláspontjával és az a burkolt és semmi positivumot sem nyújtó ajánlat egyszerű mellőzése egyházunk jogos kívánságá-

nak. Egyenesen tévesnek kell kijelentem azt az állítást, mintha egyetemes ülésünk lényegtelen okokból vezérelve hozta volna meg a tisztelt cikkirő szerint helytelen határozatát.

Miért kell a határozat meghozásában divergáló hátsó gondolatok működését keresni, mikor az ideális egyszerűséggel felállított, véleményem szerint, minden egyébnél fontosabb elvi álláspont győzött, a mikor kimondottuk, hogy *egyenlő elbírálást kívánunk más felekezetekkel!* Lehet-e ennél komolyabb elhatározás, lehet-e ebben a kérdésben másképp gondolkozni?!

De bíráljuk a kérdést tárgyi szempontból is és tegyük idéző jel közé Solyossy báró irásának egy passusát: „hogy lehet, hogy az egyetemes ev. egyház *némi mellőzést* szenved az által hogy theologiai facultása egy meglevő egyetembe nem kapcsolatik bele, azonban ez nem zárja ki, hogy *a viszonyok változával* egy állami egyetemmel összefüggésbe hozassék.“ Mi hát az ok, a mely *a mai viszonyok között* lehetetlenné teszi a facultás jogos kívánságunknak megfelelő felállítását. Talán nem voltunk méltók a történelmi nagy idők küzdelmeihez? Miért kell, ha csak némi mellőzést is elszenvednie egyetemes egyházunknak akkor, ha azt sem tudja, mi az oka a mellőzésnek? Vagy az akadályok

ismerete csak a „benfentesek“ privilegiuma?

A mi egyházunk erőssége a hívők teljességének részvétele az egyház kormányzásában, a mi egyházunk az egyenlőség és szabadság és felvilágosodás jegyében született. Legelső szükséglete tehát, az; hogy, ha mellőzést kell elszenvednie, annak okait ismerje. És azoknak világos, félre nem magyarázható kinyilatkoztatása előtt, nyugodt lelkiismerettel, nem merném vállalni a felelősséget azért, hogy egyházamat a kétes javakért önértékében és jogaiban is sértve lássam.

Ez az eset azok közé tartozik, melynél a különben praktikus magyar közmondás, — „jobb ma egy veréb, mint holnap egy fuzok“ —, politikáját folytatni nem lehet. Különösen nem addig, míg *illetékes helyen érzékenységünket kimélve a nyilvánosság elé nem tartozó okokból támogatja egy olyan teológiai facultás felállítását, mely bennünket lealacsonyít.*

De nem fogadhatjuk el azért sem így, mert az evangéliomi haladáshoz nincsen feltétlen szükségünk teológiáink egyetemi jellegére. Nincs pedig azért, mert lelkészi karunk' magasan felette áll, kötelesség teljesítés és lelki nagyságban, a művelt emberiség átlagánál is ha teológiáink nem elégíthetnék ki lelkiszigényeiket, azok megszerzésére a tudásváagnál jobb egyetemet nem ismernek. Kétségtelen igaz, hogy lelkészi karunk tekintélyét és súlyát, a külsőségek imádásában tobzódó világ igen gyakran, hamis mérlegében, emelné az egyetemi képzettség könnyű elérése, de a belső igazi értéket kereső lélek ma is megtalálja bennük azokat a súlyos lelki javakat, melyek fenntartását és növelését, — a sokszor küzdelmes anyagi létezésük mellett —, óriási akarat és jellemzilárdóságuknak köszönhetünk. És ki merné állítani, hogy lelkészképző akadémiáink nem felelnek meg nagyszerű hivatásuknak a mai korban is?

Nyugtassa meg lelkiismeretét Solyossy báró, nem kicsinyes okok, nem versengések játszanak közre, legkevésbé keresünk ürügyeket, csak egyszerűen jogunk és elveinkhez való önértékes ragaszkodás vezet, abban a biztos hitben, hogy célt érünk így is.

Szent-Ivány József (gömöri).

Jubileum előtt.

A reformáció jubiláris évfordulójának küszöbén állunk. Ez az esztendő sok mindent számon kér majd tőlünk. Számon kéri hitűségünk, egyházszeretetünk, áldozatkészségünk, evangéliumi lelkületünk bizonyosságait is. Nagyon kíváncsi, hogy a magyarhoni evang. egyház kebelében a jubiláris évvel megindult mindennemű mozgalom, alkotás, terv keletkezéséről és fejlődéséről egymás építése és buzdítása érdekében lapunk közleményeket hozhasson. Ezért a fenti címen állandó rovatot nyitunk, hogy ez évfolyam majdan történeti emléktára is lehessen a jubiláris esztendő mozgalmanak.

A bácsi esperesség Jahn Jakab testvérünk, lapunk egyik főmunkatársa szerkesztésében belmissziói lapot indított. A lap címe Grüss Gott, megjelenik havonként kétszer. A lap eleven, tartalmas s így jogos a reménység, hogy sok áldás fog a nyomában fakadni. Üdvözljük.

A szepességi evangélikusok 9-ik évfolyamot élő lapja, az Evang. Glaubensbote, a strázsai testvér, Holkó Mihály szerkesztésében ezt a feliratot viseli: Reformations-Jubiläums-Jahrgang 1517—1917. Az évfolyam a reformáció ügyeivel sokat foglalkozik.

A Raffay Sándor szerkesztésében már 3-ik évfolyamát kezdett *Budapesti Evangélikusok Lapja* című belmissziói hetilap minden számában hoz egy cikket Lutherről és a reformációról.

A budapesti evang. magyar egyház Dr. Magócsy-Dietz Sándor felügyelő elnöklete alatt bizottságot küldött ki a reformációi jubileum előkészítésére. A bizottság már ismételtül ülésezett. Megállapodásairól legközelebb tájékoztatjuk lapunk olvasóit. Határozatairól majd a református egyházat is értesíteni fogja.

Kiáltó ellentétben van ez a határozat azzal a hírrel, melyet lapunk múlt heti számában részletesen ismertettük, hogy a dunántúli református püspök Németh István, a nyitrai református pap, Sedivy Gáspár feljelentésére és panaszára tiltó levelet írt Farkas Gejza nagyszombati lelkésznek,

hogy az ottani református híveket a szorongató szükség eseteitől eltekintve semmiféle funkcióban ne részesítse. Még a levelet és a levél megírására okot adó előzményeket nem ismerjük, nem akarunk a dolog érdeméhez hozzászólni, de mint a jubiláris esztendő egyik szomorú és sajnálatos eseményéről, e püspöki tilalomról is meg kellett emlékeznünk.

A koronázási hitlevél és a protestantizmus.

Az Evang. Óráló j. évi 2. számában Homola István lelkész úr egyházunk jogászaival fordulva felveti a kérdést, mért nem tartalmazza a legújabb kiadott hitlevél a bécsi és linzi békekötésekre, valamint az 1790/91 évi 26. törvényekre, mint a protestáns egyházak jogait biztosító kufforásokra való hivatkozást, holott addig, mint cikkíró néhai tanárának, a nagyhirű egyházjogász és egyháztörténész, Cseceska Sámuelnek előadásából emlékszük, az ott előfordult, illetve az említett rendelkezésekre a király a koronázás alkalmával esküt tett.

Mint a magyar közjog tanára alkalmat veszek magamnak, hogy e kérdésben a kívánt felvilágosítást megadjam.

A bécsi és linzi békekötésekre való hivatkozás csakugyan bent volt a XVII. század folyamán a választási királyság idejében kiadott hitlevelekben, mikép: választási és koronázási feltételekben a II. Ferdinánd által kiadottól kezdve egészen az I. Lipót által kiadottig, (II. és III. Ferdinándnak hitlevelei természetesen csak a bécsi békére hivatkozhattak.) Ezek a hitlevelek, illetve választási feltételek, melyeknek tartalma nem volt más, mint épen a bécsi béke rendelkezéseit becikkelyező 1608. évi koronázás előtti törvények rendelkezéseinek megisméltése és megerősítése, kiegészítve azután később hozott törvények megerősítésével, tizenhét pontban, vagy feltételben az országnak még számos, ugyyszólván összes jelentőséggel bíró törvényeit is felsorolják egyenként, s foglalják magukban a felsorolt törvények megtartásának ígérését.

Midőn 1687-ben a választás elvének némileg háttérbe szorításával I. Lipót fiát, Józsefet királlyá koronázták, s ugyanakkor a trónörökösödés elvét is behozták, a koronázás alkalmával kiadandó hitlevelet formailag revízió alá vették és átalakították. A legjelentősebb formai átalakítás az volt, hogy a hitlevelek eddigi tizenhét feltételét hét pontra szállították le s a majdnem összes fontosabb törvényeknek egyenként való

felsorolása helyébe az 1. pontnak az az általános rendelkezése került, amelyben a koronázandó király megígéri, hogy az elődei által hozott, valamint általa hozandó összes törvényeket — kivéve az Arany Bulla ugyanekkor eltörölt ellentétállási záradékát — meg fogja tartani. Így maradt el az 1687-ben kiadott hitlevélből a többi hivatkozásokkal együtt a bécsi és linzi békekötésekre való hivatkozás is. Mindannak dacára az volt a felfogás, hogy József a Lipót-féle diplomát (diploma Leopoldinum) adta ki, a mi megfelel a valóságnak annyiban, amennyiben a József-féle diploma általános formulája magában foglalta mindazt, ami azelőtt a hitlevelekben részletesen volt felsorolva.

Ez a József-féle hitlevél maradt meg azután két, időközben tárgytalanná vált pont elhagyásával lényegileg a hitlevél egészen a legújabb időig. Protestáns szempontból kedvező változás történt a hitlevél szövegén 1780-ban, amennyiben akkor került be a hitlevél 2. pontjába az a kiegészítés, hogy a koronát a király *vallás különbség nélkül* választandó két világi egyén által fogja őriztetni, amely rendelkezés azáltal érvényesül, hogy a két koronaőr egyike mindig protestáns. De egyes törvényeket — eltekintve magára a trónörökösödésre vonatkozó törvényektől és a koronázás határidejére vonatkozó törvénytől, valamint egy ideig a rendi előjogokra vonatkozó törvénytől — a hitlevelek 1687 óta nem sorolnak fel és így sohasem volt a hitlevelekben megemlítve az 1791: 26 t. c. Az a nézet tehát, mintha valamikor ezt a törvényt a hitlevélben külön is megerősítették volna, tévedés. Az összes törvények között azonban, amelyeknek megtartását a hitlevél megígéri, ez is bent van, ép úgy mint a bécsi és linzi békekötések, illetve ezeknek rendelkezéseit becikkelyező törvények, amennyiben ugyanis mindezeket — az újabb törvények nem módosították. A hitleveleknek az egyes törvények részletes felsorolása helyébe lépett általános formulázása, nézetem szerint nem hiánya a hitleveleknek, hanem erőssége, és a protestáns egyházaknak azért, mert a bécsi és linzi békekötést, valamint az 1791 26. t. c.-et a hitlevél különösen fel nem említi, aggodalomra egyáltalán nincs okuk.

Ami a királyi esküt illeti, e tekintetben meg kell jegyezni, hogy a királyt eskükben az Arany Bullán kívül soha sem hivatkoztak semmi féle törvényre, és így nem hivatkoztak külön a bécsi és linzi békekötésre és az 1791: 26 t. c.-re sem; de mindig megesküszik a király arra, hogy az Isten egyházait jogaikban, szabadságaikban stb. megtartja. Az egyházak jogainak eme biztosítékai a jelenlegi esküben is bent volt.

Homola lelkész ur azt is kifogásolja, hogy az országgyűlés regrikolaris bizottsága az ország primásának elnöklete alatt volt összeállítva, mikor a Mangra Vazulok abban a bizottságban ott voltak, a két protestáns egyházker. felügyelői, főgondnokai, püspökei közül pedig egyet sem látott. Az igazság kedvéért a hivatalos jegyzőkönyvek alapján helyén valónak látom annak megállapítását, hogy a hitlevél szerkesztő országos küldöttségbe a főrendiház a bevett keresztényen vallásfelekezetek mindegyikének — az unitárius kivételével — egy hivatalos képviselőjét küldötte ki, így a latin szertartású katolikus egyház részéről a primást, a görög szertartású katolikus és a görög keleti egyház részéről egy-egy püspököt (Novák Istvánt és Zubkovic Györgyöt), a református egyház részéről egy püspököt (Balthazar Dezsőt) és az ág. h. evang. egyház részéről egy világi felügyelőt (Zsigmondy Jenőt). Mangra Vazul is benne volt a küldöttségben, de őt a képviselőház küldötte ki, mint képviselőt; ilyen minőségben pedig Mangra Vazul mellett előkelő protestáns képviselőket is láthatunk a küldöttségben (Dr. Láng Lajost, Darányi Ignácot és az unitárius Dániel Gábor stb.) Elnökévé a primást önmaga választotta meg egyhangulag, épen a protestáns miniszterelnök indítványára.

A hitlevél-szerkesztő küldöttség összeállításában tehát protestáns szempontból azt hiszem, nem lehet kifogásolni valót találni. Más kérdés az, hogy összefér-e a vallásfelekezetek törvényes egyenlőségével, és azzal, hogy a kath. egyház megszűnt államegyház lenni, az a szerep, melyet az esztergomi érsek, aki csak az állam egyik, nem is tulajdonképeni állami ügyek gondozására hivatott rész szervezetének functionariusza és a kinek a koronázás egyházi részénél amugy is kiváló szerep jut, betöltött akkor, mikor a hitlevél ünnepélyes átvétele, tehát teljesen világi jellegű közjogi cselekmény végett a királynál megjelenő országgyűlésnek, mely az egész állam népének képviselete, ősi jog címén az 1867. évi precedens mintájára szószóloja volt.

Ez a szerep, azt hiszem, a mai viszonyok között sokkal több joggal illetné meg az országgyűlés két házának elnökei közül bármelyiket és az ősi tradíciókkal való szakítás a jövőben itt indokolt volna.

Pozsony.

Dr. Polner Ödön
egyetemi tanár.

IRODALOM.

Kozlayné Jenes Jolán a jeles írónó „Jövedelmek” című márciusi szindarabot írt 3 részben. Ezt a trilogiát bár egymással összefügg az eszmemenetben és a történelmi egymásutánban, azért írta így, hogy az iskolákban külön-külön is könnyebben előadható legyen. I. Rész: *Kossuth*. Történik 1848 márc. 15-én a Pilvax kávéházban. Személyek: A magyar Gógeniusz, Kossuth, báró Wesselényi, Petőfi, Jókai, Dasvári és mellékszemélyek. II. Rész. *Petőfi*. Történik a pesti Múzeumkertben 1848 májusban. Személyek: Gógeniusz, Kossuth, br. Wesselényi, Petőfi stb. III. Rész. *Deák*. Történik a Bach-korszakban. Személyek: Gógeniusz, Deák, Vörösmarty, Arany Tompa stb. A mű nyelvezete is szép, költői. Előadva hatásos lesz. Melegen ajánlom ez érdekes művet márciusi előadásra az iskolák vezetőinek b. figyelmébe. Megrendelhető Nagytiszt. Kozlayné, Jenes Jolán szerzőnél Pazdics, Zemplénumegye. Ára az összefüggő szindaraboknak 1—1 korona.

S. K.

„Ne hagyd el Istent.” Az osgyániak költő papja: *Kemény* Lajos ilyen címen adott ki egy 22 oldalos füzetkét, a melyben igen hangulatos, szivből fakadó és szivhez szóló hét háborus imádság van gördülékeny csinos kötött formában. Szerzőnek ez a második füzetkéje. A füzetkének 40 fillér az ára, kapható a szerzőnél Osgyán (Gömör m.) Tiszta jövedelmét az áldozatkész szerző az erdélyi menekültek segélyezésére kívánja fordítani. Igen melegen ajánljuk e füzetet olvasóink szives figyelmébe.

BEJÉLET.

Lelkészaufás. A nyiregyházi ev. egyházközség által az egyik segédlelkészi állásra megválasztott *Engler* István lelkészjelöltet *Geduly* Henrik püspök jan. 20-án szombaton délelőtt 11 órakor avatta fel a nyiregyházi ev. egyházközség templomában szép számu közönség részvétele mellett.

Halálozás. Ázv. Holluby Dilmosné szül. Huley Hermin urnő, j. évi január hó 21-én élete 74-ik évében Felsőrakoncán az Urban csendes elhunyt. Földi maradványait január 24-én a felsőrakoncai ev. temetőben helyezték örök nyugalomra. Az elhunytban Holuby Vilmos lelkésztestvérünk szerető édes anyját gyászolja.

Válasz. A dunáninneni evang. egyházker. Elnökségének hódoló feliratára Ófelsége IV. Károly apostoli királyunk a következő legkegyelmesebb távirati választ küldte: „Méltóságos és Főtisztelendő D. Baltik Frigyes evang. püspök urnak Balassagyarmat. Ó császári és apostoli Királyi Felsége élénk meglepedéssel fogadta a dunáninneni evang. egyházkerület elnöksége hűségének biztosítását és legkegyelmesebben szíves köszönetét nyilvánítja az elnökségnek ugy ezért, mint az Ófelségéért és uralkodó Házáért mondott Imájáért. Legfelsőbb parancsra. Kabinetiroda.

Jóteknőy adomány a haretérről. Dr. März Jakab, a bajai evang. egyháznak buzgó fiatal tagja, kétszer is kitüntetett haretéri főorvos, megható tanujelét adta egyházához való hű ragaszkodásának. Újév napjára 100 K.-ás adományt küldött lelkészéhez a messze orosz haretérről a bajai evang. egyház részére, egy a lelkész által meghatározandó nemes célra. A lelkész az összeget az egyház orgona-alapjához csatolta, mint amelynek gyarapítására ez idő szerint a legnagyobb szükség van. A kegyelem Istene áldja meg ezen egyházáról a messze idegenben, harcok viharában sem megfélemlítő derék hívőnket testi és lelki áldásainak bőségével, vezérelje őt a harcok véres mezején atyai kezével, védje, óvja meg őt, és hozza vissza minél előbb épségben, jó egészségben szerető körünkbe! Megindító nemes példája pedig buzdítson másokat is, még sokakat, Istennek tetsző nemes jócselekedetre!

Kitüntetés. Közlendőink torlódása miatt csak most gratulálhatunk Törteli Lajos czeglédi lelkésztársunknak, lapunk egyik derék munkatársának, akit „az ellenséggel szemben kitűnő és önfeláldozó szolgálatért“ a lelkészi érdemkereszt II. osztályával tüntetett ki a hadvezetőség. Törteli már második éve teljesít katonai lelkészi szolgálatot a viláehirű doberdói haretéren, ahol agitálására közös protestáns kápolna is épült, amelynek oltárképét, amikor vissza kellett vonulnunk, Törteli elhozta magával s a pozsonyi theologiai akadémián helyezte el.

Háborus drágasági pótlék. A nagykarolyi evang. egyház miként az 1915. úgy az 1916. évre is lelkészének: Rédei Károlynak 600—600 korona háborus drágasági pótlékot szavazott meg egyhangulag. A kicsiny, s a háborus években nagyon megfogyatkozott, de hitbuzgó, áldozatkész egyház önként, saját jószántából és elhatározásából, gondoskodó szíves szeretettel szavazta meg a segélyt.

Nyitrai ev. fiókegyház. Ama bibliai mustármag csodája itt szemlátomást teljesül. Hiszen a hat év előtti 125 koronás templom alap a politikai, egyházi, háborus kedvezőtlen időjárás dacára, ma már 12.386 kor. 44 fillér értékű terebélyes fává növekedett! Pedig a mellőzés fagya dermesztette a lefolyt esztendőben is. Az az egyházi felsőbbség, mely Nyitrat elsőrendű missziói helynek s így jkvi ékes stílusban igen pártolónak deklarálta, (l. 1916 évi ker. jzku „A missziókról“:), a valamikori 500 koronás segélyét a múlt évben 150 kor. kegyelmi morzsára redukálta. Dészterhes egyházpolitika ugyan, de egy előnyt biztosít, a mennyiben ezentul hatványozott hittel folyamodunk Istenünk kegyelméhez, tudván, hogy „minden hitnek megváltak a mártirjai, de annak a mely az emberekben bizott a legtöbb.“

A missziói lelkésznek Nyitrára való behelyezése is csödöt mondott, jóllehet az anyásítás költségeinek 80 %-át, önerőnkől számszerűleg biztosítottuk. Az öndicséret nem szalónképes, de az igazmondás kényszerszabály. Áll az, hogy Nyitra ev. hitélete elsőrendű. A lelkész, bár 3—4 nyelven prédikálja Isten igéjét, a 2 00 hívőt a a megtelt „lakodalmi házban“ nem bírja teljesen ellátni. Az u. n. „rideg“ katonai parancsnokság ezt honorálja is, évi 300 kor. bérletdíjnak kegyes kiutalásával.

Ha az egyházi felsőbbség továbbra is így pártfogol, bekövetkezik, ama egy szolgatársam által kifejezett ironikus profécia teljesülése, t. i.: „megesinálod magad“ (az egyházat!) Tévedsz, — válaszoltam, — nem én, hanem Istennek rajtunk megújuló kegyelme!

Assakürt (Nyitra m.)

Zathureczky László
ev. lelkész.

Köszönetnyilvánítás. Tavaly ilyenkor még tizen voltunk, most már csak nyolcan vagyunk, kik hálás köszönetünket nyilvánítjuk a mélyen tisztelt egyet. nyugdíjintézeti bizottságnak abbéli kegyességeért, mely szerint minket szűkös anyagi helyzetünkben becses újévi adományával támogatni szíves volt. Nines is manapság nyomorultabb helyzet, — mint a nyugdíjasoké, és itt is a lelkészeké s még inkább a miénk, t. i. a félnyugdíjasoké!! De bizaimunkat helyezzük a jövőben, mely meghozza a nyugdíj törvény revizióját, mely alkalommal tán az átmeneti nyugdíjasokra vonatkozó 59 § is megszűnik s mink, kik még most nyolcan vagyunk, a hányan közülünk megélik, elérjük tán azt a boldogságot, hogy — mire halálunk órája ütni fog, mint egész nyugdíjasok — fogjuk szemünket az örök álmra lehunyhatni, a mit a kegyelem Istene adja meg.
—y— h—c.

Királyunk imája gyűrűk. Az Országos Hadsegélyző Bizottság igen izléses gyűrűket hozott jorgalomba felejthetetlen emlékü jó királyunk „A király imádkozik“ című közismert képének dombornyomásával. A gyűrűk, a melyek ezüstből készülnek és 2 koronáért rendelhetők meg a fent nevezett bizottságnál (V. Képviselőház) már eddig is tetemes összeggel gyarapították hadban elesett derék katonáink özvegyeinek és árváinak segélyalapját. A bizottság bizton reméli, hogy most, a midőn nemes királyunk eltávozott az élők sorából nagyközönségünk még melegebben karolja fel a hazafias vállalkozást a mivel nemcsak a nemes célnak áldoz, de szép emléket szerez meg magának a fenkölt király arevonásában is.

Emlék gyűjtemény. A jelenleg Nagyváradon székelő „Kolozsvári kir. Honvéd kerületi Parancsnokság megörökíteni óhajtja mindazon szónoklatokat, beszédeket, pásztorleveleket, körölvényeket, amelyek bold. I. Ferenc József halálával és temetésével, valamint IV. Károly király Őfelsége trónralépésével és megkoronázásával kapcsolatban elhangzottak vagy kiadattak. Mind ezen okmányok egy kaszába lesznek becses emlékgyűjtemény gyanánt elhelyezve az utókor számára. Nevezett Parancsnokság e kegyeletes cél érdekében arra kéri a lelkészi hivatalokat, hogy e tárgyú beszédeiket, szónoklataikat másolatban a fenti Parancsnokság címére megküldeni sziveskedjenek.

„Százados alap.“ A nagykárolyi evang. egyházközség legutóbb tartott közgyűlésén az 1917. évi költségelőirányzat tárgyalásával kapcsolatosan elhatározta a reformáció négyszázados ünnepi éve emlékére „Százados alap“ létesítését akként, hogy ennek alapját a folyó évi költségelőirányzatba felvett 100 koronával megveti, s a takarékpénztárban gyümölcsözőleg elhelyezendő alaphoz száz éven át évenként 100—100 koronát, s amely években az egyház anyagi helyzete talán meg nem engedné, legalább is 50—50 koronát esatol. A „Százados alap“ felett az egyház csak a reformáció ötszázadik ünnepi évfordulóján rendelkezhet. A „Százados alap“ alapító levelét az egyház a reformáció ez évi négyszázados emlékűnnepén tartandó közgyűlésén olvassa fel és állapítja meg.

Az Evangélikus Lap legutóbbi számában „Szent egység“ címen egy közlemény jelent meg, melynek befejezése így szól: „Dolna kedvünk az Evang. Óráló módszert változtató szerkesztőségének felajánlani szerény fegyverbarátságunkat, ha tudnók, hogy szivesen veszik“.

Az önteltséggel irt és természetesen gunyolódó cikkekre magára nem volna szavunk, de e „szerény“ felajánlást szóvá kell tennünk.

Az Óráló, mióta csak fennáll, az egyház közérdekét szolgálta becsülettel minden egyéni érdek nélkül. Senkinek a szekerét nem toltá, senkit szeszélyből le nem rángatott, senkinek nem hizelkedett, aenkit meg nem hureolt. Hűséges krónikása volt az egyház közéletének, tisztességes de nem lármás és nagyhangu organuma a közügyeknek. Az Evang. Lap, valami mecénás „fejedelmi“ adományából duplára dagadva, az Órálót is felszólította, hogy olvadjon bele e nagy világlapba. Természetes, hogy a szerkesztőség a „szerény“ ajánlatot visszautasította. A „szerény fegyverbarátság“ felajánlására ezek után nem sok súlyt helyezünk. Ahol tisztességgel szolgálni kell a közügyeket, ott úgy is találkozunk, de ahol a „helyet a tehetségeknél“ szerény jelszavával tülekednek és gunyolódnak, ott soha senkivel sem leszünk fegyverbarátok. A „módszer változtatás“ tehát nem abban áll, hogy az Ev. Lap émeleggősen dicsérgető vagy embertelenül hűmeletlen értékelési és bírálgatási modorát elsajátítjuk. Ha ezentul többet fogunk kritizálni, akkor sem felejtközünk meg arról a magasabb tekintetről, amellyel egyházunk jóhírének, nyugalmának és vezető embereink tisztességének és munkásságának tartozunk. Hogy a becsületes, kollégialis kritikát lapársunkkal szemben is alkalmazzuk, az Óráló tisztünkben kötelességünk, de ezt a kritikát is csak a jó társaságban szokásos modorban fogjuk mindig gyakorolni. Tisztelt lapársunkkal ebben lehetünk fegyverbarátok, de a szeretetlenségben és az önhiítségben soha.

Szerk.

Ő is árva volt. A minap meghalt a fővárosban Stefkó Pálné 85 éves özvegzasszony, aki míg birta, házvezetői minőségben kereste meg mindennapi kenyerét. Egykoron ő is árva volt, szülőit a magyar szabadságharc idején vesztette el, a vad oláhok atyját fölkoncolták, anyját a meleg sütőkemencébe vetették, ő pedig esudálatosan megmenekült. Amikor az özvegy érezte végső óráinak közeledését, több ízben emlegette utolsó kívánságaként övéi előtt, hogy nagyon szeretné, ha temetésén részt vennének a Protestáns Árvaház leánynövendékei, mert ő is árva volt. Lelke örökre elköltözvén, utolsó kívánságának megvalósítása érdekében szerető unokája sietett az árvaházba és ott előadta jövetelének különös okát és célját. Az igazgató megnyugtató válaszára boldogan távozott az intézetből. Az árvalányok ott voltak a temetésén a Kerepesi-uti temetőben, ahol a sírnál az igazgató meg-

ható szavakban bucsuzott el az egykori árvától kegyeletből, habár nem is ismerte. A temetés után néhány napra meglepődve, megilletődötten értesült az igazgató hivatalos uton, hogy Stefkó Pálné megtakarított vagyonából végrendeletében hatszáz koronát hagyott a Prot. Orsz. Árvaháznak, mert ő is árva volt.

Felhívás. A lelkésztestvérek szives figyelmét felhívom arra, hogyha tudomásuk van egy teljesen árva leánygyermekről, akit adoptálni lehetne, úgy azt sziveskedjenek a debreczeni ev. lelkészi hivatalnál mielőbb bejelenteni. A gyermek kora 2—3 év körüli lehet. Hadiárva előnyben részesül. Vallása csak ágostai hitv. evang. lehet. Az adoptáló család ev. uri, vagyonos.

Requirálják a harangokat. Mind jobban halad előre a harangoknak hadi célokra való elvitele. A dunáninni egyházker. összes esperességeiben megtörtént már a requirálás, most van folyamatban a nógrádi esperességben.

Állami tanerő kirendelése. A vall. és közokt.-ügyi miniszterium a lévai evang. iskolához a háboru tartamára Molnár Erzsébet állami tanítónőt rendelte ki.

Jótekonyság. Özv. Gaál Mihályné lelkész-özvegy száz kor. adományt ajánlott fel a balassagyarmati ev. templom villanyvilágításának berendezésére azon kijelentéssel, hogy ezen adományát tőle telhetőleg még gyarapítani fogja. Isten áldása legyen a jókedvű adakozón!

Lelkészwálasztások. A birdai egyház f. évi március 1-ével nyugalomba vonuló lelkészének, Soltész Gyulának helyére egyhangu bizalommal Fáy Péter temesvári segédlelkészt hívta meg. Az ifju lelkésznek munkájához sikert, áldást a buzgó munka és hű kötelességteljesítés után nyugalomba vonuló testvérnek pedig azt kívánjuk, hogy munkássága gyümöleseit sok éven át testi-lelki frissességben élvezhesse.

A pásztor nélkül maradt temesvári egyház a lelkészwálasztás kérdését végleg megoldotta abban a formában, hogy a temesbökényi lelkésztestvér fiát: ifj. Ponyiczky Pált hívta meg, aki az állást legközelebb elfoglalja. Legyen Isten áldása minden munkáján.

A harangokért járó kártalanítási összegeket — mint hivatalosan értesülünk — a hadvezetőség a közeljövőben folyósítani fogja.

Pályázatok és hirdetések

Pályázat.

A tiszavidéki egyházmegye kebelébe tartozó merézzpataki lelkészi állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalom: lakás és kerten kívül: 1. Congrua 1222.42 korona. 2. Egyháziagoktól mintegy 160 korona. 3. Minden urbéri telektől 2 véka rozs. 4. Mogyoróskai alapítvány 2 köböl rozs. 5. A kvakócezi urbéresektől 2 köböl buza. 6. 12 öl kemény tűzifa. 7. Minden telektől egy igás napszám, minden zsellértől egy gyalog napszám. 8. Egy egész teleknek haszonélvezete. 9. Offer-tóriumok és stóla.

Az egyházi szolgálat nyelve az anyaegyházban tót, Darannón magyar.

A kellően felszerelt kérvények f. é. február hó 10-ig alulírt főespereshez Debreczenbe küldendők.

Kelt Debreczenben és Nyiregyházán 1917 január hó 20.

Materny Lajos
főesperes.

1—1

Dr. Meskó László
esp. felügyelő.

Pályázat.

A bácsi ev. esperesség segédlelkészi állására pályázatot hirdetek.

A segédlelkész kötelessége az egyházmegyei iroda teendőinek végzésén kívül a helyi lelkészi szolgálat egy részének teljesítése. Javadalma az egyházmegye pénztárából 1100 k., az állami káplán-kongruából 500 k., a hitoktatási díjából 400 k., összesen 2000 kor.

Pályázóktól megkívántatik, hogy a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírják. Aki a tót nyelvet is tudja, előnyben részesül.

Oklevél és működési bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok február 15-ig alulírottánál nyujtandók be.

Az állás március hó 1-én foglalandó el. Ujverbász, 1917 január hó 18-án.

Wagner G. Adolf
bácsi főesperes.

2—1

Pályázat.

Az uj-ósóvéi (Bács-Bodrog m.) ág. h. evang. egyházközség németül jól tudó helyettes kántortanítót, vagy tanítónót keres. Fizetés havi kétszáz korona és stóla. Pályázatok a lelkészi hivatalhoz Ujsóvéra küldendők.

Becker Mihály
ev. lelkész.

KÓKAI LAJOSNÁL

Budapes, IV. Kamermayer-Károly-utca 3 sz.

KAPHATÓK:

Bucsuztatók, sírfeliratok.

Hadban elesettek felett és bucsuzások hábsrus időben. Irta: Fülöp Béla tanító.

Ára 3 korona.

II. Petróczy J. és Révay E. levelei.

Közzéteszi: Kovács Sándor.

Ára 1.60 korona.

Székács emlékkönyv.

Ára 12 korona.

A III. ujdons. körlevelet ingyen

küldöm.

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék

a hivek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúnak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és megfuzsz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvacora-kelyhek, keresztelő kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

